Oide

Fiachas Aeráide

1 Freagracht Stairiúil

- Is ón Réabhlóid Thionsclaíoch i leith atá tíortha forbartha tar éis formhór na ngás ceaptha teasa a astú.
- Chuir na hastaíochtaí sin go mór leis an téamh domhanda, rud a d'imir tionchar díréireach ar thíortha leochaileacha.

2 Neamhchothromaíochtaí Astaíochtaí Domhanda

- Tá astaíochtaí per capita níos airde ag tíortha forbartha i gcomparáid le go leor tíortha i mbéal forbartha.
- Cuireann tíortha i mbéal forbartha i bhfad níos lú leis an athrú aeráide agus ansin bíonn orthu a éifeachtaí a fhulaingt, amhail teagmhais adhaimsire, leibhéil farraige a bheith ag ardú, dóiteáin foraoise.

3 Éagothromaíochtaí Eacnamaíocha & Forbartha

- Bíonn breoslaí iontaise á n-úsáid ag go leor tíortha tionsclaithe forbartha, agus téann sé go mór chun sochair dá ngeilleagar.

4 Gnéithe Morálta & Eiticiúla

- Tá fiachas aeráide ceaptha mar oibleagáid eiticiúil - ba cheart dóibh siúd atá freagrach as an bhfadhb cabhrú leo siúd is mó a bhíonn thíos léi.

5 Príomhghnéithe an Fhiachais Aeráide

- Fiachas Airgeadais - íocaíocht as damáiste agus caillteanas mar thoradh ar thionchair aeráide.
- Fiachas Éiceolaíoch - éiceachórais agus bithéagsúlacht a athchóiriú a raibh drochthionchar ag an tionsclaíocht orthu.
- Fiachas Teicneolaíochta - teicneolaíochtaí glana agus saineolas a roinnt chun cabhrú le náisiúin atá i mbéal forbartha aistrithe a dhéanamh chuig fuinneamh inbhuanaithe.

Sources: https://unfccc.int/files/meetings/ad_hoc_working_groups/lca/application/pdf/4_bolivia.pdf
https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2023/09/settling-the-climate-debt-clements-gupta-liu

CC BY NC